

**Kontrollutvalget i Kautokeino kommune
Guovdageainnu suohkana dárkkistanlávdegoddi**

Møte nr. 2/2021
3. juni 2021

Arkivkode
4/1 05
Journalnr.
2021/15087-4

S A K S F R E M L E G G

**SAK 13/2021 - OPPSTART AV FORVALTNINGSREVISJON -
ANSKAFFELSER, INNKJØP OG KONTRAKTSOPPFØLGING**

Saksbehandler: Tom Øyvind Heitmann

Saksdokumenter (ikke vedlagt):

- Plan for forvaltningsrevisjon 2021-2024
- Risiko- og vesentlighetsvurdering – Forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll – 2021-2024

Sekretariatets tilråkning:

Kontrollutvalget viser til Kautokeino kommunes Plan for forvaltningsrevisjon 2021-2024, samt risiko- og vesentlighetsvurderingen som danner grunnlaget for planen.

Kontrollutvalget vedtar å igangsette forvaltningsrevisjonen «Anskaffelser, innkjøp og kontraktsoppfølging» under de forutsetninger som fremgår av saksfremlegget til saken.

Kontrollutvalget ber Kautokeino kommunes revisjon (Vefik IKS) om å oversende en projektskisse/prosjektplan som viser revisjonens tolkning av oppdraget, slik dette er beskrevet i saksutredningen og kontrollutvalgets vedtak.

Kontrollutvalget forutsetter at revisjonen oversender prosjektskissen/prosjektplanen til kontrollutvalget v/sekretariatet innen 1. juli 2021, slik at denne kan behandles på utvalgets møte i september/oktober.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet. Dette på bakgrunn av en plan for forvaltningsrevisjon som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner.

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.

Kontrollutvalget i Kautokeino kommune har vedtatt at utvalget selv tar initiativ til oppstart av de enkelte forvaltningsrevisjoner, i motsetning til tidligere praksis der kommunens revisjon (Vefik IKS), som leverandør har tatt initiativet til oppstart av de vedtatte forvaltningsrevisjonene.

Kontrollutvalgets vedtak om oppstart av forvaltningsrevisjon skal gi en klar bestilling til revisjonen med angivelse av forvaltningsrevisjonens formål, hovedproblemstillinger og avgrensninger. På bakgrunn av kontrollutvalgets bestilling utarbeider revisjonen en prosjektskisse/prosjektplan som legges fram til behandling i kontrollutvalget.

Plan for forvaltningsrevisjon 2021-2024

Kommunestyret i Kautokeino vedtok kommunen sin plan for forvaltningsrevisjon 2021-2024 på møte 17. desember 2020 (sak PS 86/20). Vedtaket var i tråd med kontrollutvalgets innstilling, og lyder som følger:

1. Kautokeino kommunestyre viser til oversendt innstillingssak 22/2020 fra kontrollutvalget, med de fremlagte dokumenter «Risiko- og vesentlighetsvurderinger for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for planperioden 2021-2024 – Kautokeino kommune» og «Plan for forvaltningsrevisjon for planperioden 2021-2024 for Kautokeino kommune.
2. Kommunestyret godkjenner fremlagte plan for forvaltningsrevisjon 2021-2024 for Kautokeino kommune, med følgende forvaltningsrevisjoner prioritert i planperioden:

(mrk.: tall angitt i parentes henviser til kapittelnummer i risiko- og vesentlighetsvurderingene der området omtales)

2021	2022	2023	2024
1. Anskaffelser, innkjøp og kontraktsoppfølging (3.9)	1. Rus og psykiatri (4.5)	1. PP-tjenesten og spesialundervisning (5.2)	1. Næringsutvikling (3.15)
2. Sikkerhet og beredskap (3.12)	2. Avvik og varsling (3.8)	2. Klima, miljø og energi (3.13)	2. Informasjonssikkerhet og personvern (3.10)

I tillegg til de nevnte forvaltningsrevisjonene overfor av kommunens forvaltning gjennomføres forvaltningsrevisjon av selskapet Vefik IKS. Det forutsettes at de øvrige eierkommunene deltar i denne undersøkelsen og deler på finansieringen. Forvaltningsrevisjonen av Vefik IKS må gjennomføres av annen revisjonsenhet, og må derav finansieres særskilt. Planlegging mot de øvrige eierkommune igangsettes tidlig i 2021 med gjennomføring av undersøkelse så snart praktisk mulig.

- For å sikre nødvendig fleksibilitet i forhold til behov som kan dukke opp, delegerer kommunestyret myndighet til kontrollutvalget til å foreta endringer i planen i løpet av planperioden. I denne sammenheng legges til grunn at kontrollutvalget før oppstart av det enkelte forvaltningsrevisjonsprosjekt undersøker om det under tiden kan ha skjedd vesentlige endringer i risiko- og vesentlighetsbildet som aktualiserer at det angjeldende prosjektet nedprioriteres, eller utgår og erstattes med et annet.
- Kommunestyret legger videre til grunn at hver enkelt forvaltningsrevisjon gjennomføres innenfor en gjennomsnittlig timeramme på 250-350 timer. Eventuelle avvik fra dette vil øke eller redusere antall forvaltningsrevisjoner som skal gjennomføres i denne planperioden.
- Kommunestyret legger til grunn at det ikke skal gjennomføres eierskapskontroll i 2021. Ved eventuell gjennomføring av eierskapskontroll i 2021 vil dette medføre redusert samlet timetall til gjennomføring av forvaltningsrevisjon dette året.

Risiko- og vesentlighetsvurdering 2021-2024

Sekretariatet har i 2020 utarbeidet risiko- og vesentlighetsvurdering som grunnlag for Kautokeino kommunes Plan for forvaltningsrevisjon 2021-2024.

I risiko- og vesentlighetsvurderingen er det gjort følgende vurderinger når det gjelder anskaffelser, innkjøp og kontraktsoppfølging:

Overordnet rammeverk

Planlegging av anskaffelser og innkjøp

Formålet med denne aktiviteten er blant annet å vurdere hvilke behov som skal ivaretas ved en anskaffelse, hvordan behovet best kan dekkes, ivareta strategiske føringer for anskaffelsen, sikre et mandat for prosessen, samt forberede konkurransen.¹

Gjennomføring av anskaffelser og innkjøp

Kommunen er underlagt bestemmelsene i lov og forskrift om offentlige anskaffelser, ved alle anskaffelser av varer og tjenester og bygge- og anleggskontrakter (lov om offentlige anskaffelser §§ 2 og 3).

Formålet med lov om offentlige anskaffelser framgår av anskaffelsesloven § 1:

Loven og tilhørende forskrifter skal bidra til økt verdiskapning i samfunnet ved å sikre mest mulig effektiv ressursbruk ved offentlige anskaffelser basert på forretningsmessighet og

¹ Se Anskaffelser.no: <https://www.anskaffelser.no/anskaffelsesprosessen/anskaffelsesprosessen-steg-steg/avklare-behov-og-forberede-konkurransen>

likebehandling. Regelverket skal også bidra til at det offentlige opptre med stor integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.

I lov om offentlige anskaffelser stilles det noen grunnleggende krav til gjennomføringen av offentlige anskaffelser.² En anskaffelse skal så langt det er mulig være basert på konkurranse. Oppdragsgiver skal opptre i samsvar med god forretningsskikk, sikre høy forretningsetisk standard, samt sikre at det ikke finner sted forskjellsbehandling mellom leverandører. Oppdragsgiver skal videre sikre at hensynet til forutberegnelighet, gjennomsiktighet og etterprøvnbarhet ivaretas gjennom anskaffelsesprosessen. Utvelgelse av kvalifiserte anbydere og tildeling av kontrakter skal skje på grunnlag av objektive og ikke-diskriminerende kriterier.

Forskrift om offentlige anskaffelser inneholder blant annet krav til kunngjøring i den norske databasen Doffin (Database for offentlig innkjøpsinformasjon). For anskaffelser over EØS-terskelverdiene er det i tillegg krav om publisering i TED-databasen, som er EUs offisielle kanal for kunngjøring av offentlige innkjøp i hele EØS-området. Videre regulerer forskriften anskaffelsesprosedyrer, konkurransegrunnlaget, minimumskrav til leverandøren (kvalifikasjonskrav), kriterier for valg av tilbud, tidsfrister og avslutning av konkurransen. I tillegg er det krav om protokollføring, dokumentasjonsplikt og arkivplikt.³

Kontraktsoppfølging

Gjennom kontraktsoppfølging sikrer kommunen at de ytelsene som er avtalt faktisk blir levert.⁴ Videre sikrer dette at kommunen oppfylder sine kontraktsmessige forpliktelser. God kontraktsoppfølging sikrer også at ansatte i kommunen er lojale mot de inngåtte kontrakter. I tillegg bidrar kontraktsoppfølging til et godt samarbeid med leverandøren og kan derfor bidra til å avverge mulige misforståelser, konflikter og tvister.

Kautokeino kommune

Kautokeino kommune kjøpte i 2019 varer og tjenester for i underkant av 72 millioner kroner, hvorav knappe 10,9 millioner var knyttet til investeringer.⁵ For 2020-2023 er det budsjettert med investeringer på omtrent 30 millioner kroner, i tillegg kommer vare- og tjenestekjøp til drift.

Sekretariatet har til dels lite informasjon som beskriver hvordan Kautokeino kommune gjennomfører anskaffelsesprosesser. Men ut fra kommunestyre saker i 2019 kan det se ut som Kautokeino kommune er med i innkjøpssirkelen, Finnut Consult AS. Innkjøpsretningslinjer er mottatt men ifølge kommunen er disse gått ut på dato. Nye retningslinjer skal behandles i kommunestyret i desember 2020.

I Årsrapport er et mål for kvalitetsutvikling på området innføring av «*House of control system*». Systemet er tatt i bruk og skal gi en oversikt over alle inngåtte avtaler, men det gjenstår ved utgangen av 2019 å få lagt alle avtaler inn i systemet og opplæring av lederne må gjennomføres.⁶

² Lov om offentlige anskaffelser § 5.

³ Veileder til offentlige anskaffelser: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/veileder-offentlige-anskaffelser/id2581234/sec10>

⁴ Se Anskaffelser.no: <https://www.anskaffelser.no/anskaffelsesprosessen/anskaffelsesprosessen-steg-steg/kontraktsoppfolging#roller>

⁵ Tallene er hentet fra KOSTRA, tabell 12913 og 12320 og årsregnskap 2019.

⁶ Årsrapport 2019, s. 40

Risiko og vesentlighetsvurderinger

Perspektiv:

Området er svært vesentlig fra et økonomisk perspektiv. Området er også vesentlig for kommunen fra et omdømmeperspektiv, og det er vesentlig for tilbydere av varer og tjenester med mer.

Risikofaktorer og konsekvenser

Området bærer i seg flere risikofaktorer. I et økonomisk perspektiv er det viktig for kommunen at den inngår avtaler som er økonomisk gunstig og fyller kommunen sine behov. Det er også viktig at kommunen har kartlagt sitt behov før anskaffelsen gjennomføres. Om ikke kan kommunen risikere å anskaffe noe som ikke var i tråd med formålet med mer. Dette kan igjen ha konsekvenser for både organisasjonen, medarbeidere og brukere.

Det foreligger også risiko for brudd på regelverket for offentlige anskaffelser. Kommunen kan ved brudd på regelverket bli ilagt overtredelsesgebyr av Klagenemnda for offentlige anskaffelser eller bli saksøkt av tilbydere ved brudd på regelverket. I et omdømmeperspektiv kan dette blant annet svekket tilliten til kommunen.

Det er også viktig at kommunen følger opp avtalene etter at de er inngått, og har systemer som sikrer at disse blir etterlevd av kommuneorganisasjonen i ettertid. Erfaringsmessig er kontraktsoppfølging et lite prioritert område.

På dette området vurderes konsekvensene av uønskede hendelser å være **høy**.

Risikoreduserende tiltak

Risikoreduserende tiltak kan være tiltak som reduseres den økonomiske risikoen, at det blir inngått avtaler som er økonomisk gunstig og fyller kommunen sine behov. Samt at det er etablert internrutiner og handlingsmål for at uønskede hendelser ikke skal inntreffe. Ressurser og kompetanse på området er også risikoreduserende tiltak som vil styrke kommunens omdømme til leverandører og tilliten hos kommunens innbyggere.

Det er iverksatt risikoreduserende tiltak på området, men vi finner for øvrig lite om området samt at målsettingen til kommunen ikke er nådd i 2019. Gjeldende innkjøpsreglement er gått ut på dato men kommunestyret skal i desember 2020 behandle nye retningslinjer for Innkjøp. Risikoreduserende tiltak må derfor settes til kun **delvis**.

Innspill

Sekretariatet har ikke mottatt innspill som gjelder området.

Kontrollutvalget hadde ikke innspill om dette temaet i sin drøfting av mulige tema for risiko- og vesentlighetsvurderinger.

Sannsynlighet

På dette området vurderes sannsynligheten for at det kan inntreffe uønskede hendelser som **høy**.

Forvaltningsrevisjon og tilsyn

Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på området offentlige anskaffelser i planperioden 2013-2020. Dette området er tradisjonelt sett ikke gjenstand for statlig tilsyn på systemnivå.

Vesentlighetsvurderinger

Dette området er i utgangspunktet vesentlig sett ut i fra flere perspektiv. Samlet sett vurderes vesentlighetsgraden å være **høy** på dette området og området er aktuell for forvaltningsrevisjon i midten av kommende planperiode.

Sekretariatets vurderinger:

Kommunestyret i Kautokeino har vedtatt at det skal gjennomføres to forvaltningsrevisjoner i Kautokeino kommune i 2021 i tilknytning til Plan for forvaltningsrevisjon 2021-2024. Den ene av disse er forvaltningsrevisjon av området anskaffelser, innkjøp og kontraktsoppfølging.

Sekretariatet tilrår at forvaltningsrevisjonen om anskaffelser, innkjøp og kontraktsoppfølging igangsettes basert på følgende forutsetninger:

Formålet med forvaltningsrevisjonen:

Formålet med forvaltningsrevisjonen vil være å avdekke eventuelle lovbrudd, avvik, svakheter og mangler, samt forbedringsmuligheter på det undersøkte området.

Avgrensning:

Forvaltningsrevisjonen avgrenses til å gjelde etterlevelse av regler om offentlige anskaffelser, kommunens egne retningslinjer for innkjøp og anskaffelser, samt etterlevelse av inngåtte avtaler/rammeavtaler.

Kontrollutvalget forutsetter at denne forvaltningsrevisjonen blir utformet på en slik måte at den lar seg gjennomføre på en rask og effektiv måte.

Kontrollutvalget legger videre til grunn at denne forvaltningsrevisjonen avgrenses til et begrenset antall anskaffelser/innkjøp – og forventer ikke at utvalget av undersøkte anskaffelser/innkjøp skal være representative og generaliserbar.

Problemstillinger

Kontrollutvalget vedtar følgende to hovedproblemstillinger for forvaltningsrevisjonen «Anskaffelser, innkjøp og kontraktsoppfølging:

- *Er utvalgte anskaffelser/innkjøp gjort i tråd med regler om offentlige anskaffelser, herunder kommunens retningslinjer om dette?*
- *Blir utvalgte avtaler/rammeavtaler etterlevd av kommunen?*

Kontrollutvalget overlater til revisjonen å utarbeide eventuelle under- og tilleggsproblemstillinger i tilknytning til hovedproblemstillingene.

Prosjektskisse/prosjektplan og bestilling

Kontrollutvalget ber Kautokeino kommunes revisjon (Vefik IKS) om å oversende en prosjektskisse/prosjektplan som viser revisjonens tolkning av oppdraget, slik dette er beskrevet i saksutredningen og kontrollutvalgets vedtak.

Prosjektplanen skal være utformet i tråd med god kommunal revisjonsskikk, jf. RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon. I tillegg skal den vise aktivitetsplan, herunder planlagte timer fordelt på disse aktivitetene, samt framdriftsplan for gjennomføringen av forvaltningsrevisjonen.

Kontrollutvalget forutsetter at revisjonen oversender prosjektskissen/prosjektplanen til kontrollutvalget v/sekretariatet innen 1. juli 2021, slik at denne kan behandles på utvalgets møte i september/oktober.

Tidspunkt for oppstart og frist for levering:

Når kontrollutvalget har godkjent prosjektskissen/prosjektplanen fra revisjonen, anses selve forvaltningsrevisjonen som endelig oppstartet.

Nærmere frist for levering av ferdig rapport til kontrollutvalget fastsettes av kontrollutvalget ved utvalgets behandling av revisjonens prosjektskisse/prosjektplan.

Timeressurser:

I følge Vefik IKS har Kautokeino kommune 444 timer til rådighet til gjennomføring av forvaltningsrevisjon i 2021.

Det legges til grunn at denne forvaltningsrevisjonen kan gjennomføres innenfor et timetall på om lag 200 arbeidstimer.